

Impresionismus

- kapitalistická společnost, silné imperialistické a koloniální mocnosti, technologický pokrok, rozvoj vědy, nové filosofické směry – nový idealismus proti materialismu společnosti, vznikají umělecká centra – Paříž, Vídeň
- **rozšíření impresionismu** - umělecký směr, který vznikl na konci 60. let ve francouzském malířství a jehož nejtvůrčivější období spadá do 70. až poloviny 80. let 19. století (kromě malířství se uplatnil i v sochařství, literatuře a hudbě, v architektuře té doby vládl historismus)
- **název impresionismus** - pojmenován podle slavného Monetova obrazu **Impresse**, vystaveného v roce 1872 (pojem imprese -dojem se v šedesátých letech používal v souvislosti s krajináři barbizonské školy a vyjadřoval, že umělcovy obrazy jsou pouhé náčrty, skici, které vypadají jako vedle sebe ležící barevné skvrny, a že přesnost zobrazení byla obětována věrnému zachycení světelných a atmosférických stavů přírody)
- **znaky impresionismu** - **barevná skvrna** se stala nejdůležitějším vyjadřovacím prostředkem, malíř soustřeďoval svou plnou pozornost na **zachycení okamžiku světla a zářivé životnosti přírody** (nedokonalé lidské oko tak vnímalo barevné skvrny jako chvějící se plochu barevného světa)
  - usilovali postihnout dojem, kterým na ně působila příroda, chtěli zobrazit pravdu okamžiku, zážitek chvíle, její prchavost, proto pracovali rychle, aby zachytili první dojem skutečnosti
  - hlavním principem impresionistické malby byla naprostá **aktuálnost námětů**, situací i nálad – krajina ve světelném okamžiku, všední život, prostá zábava člověka, intimní chvíle, domácí život
- **specifické principy malby**
  - barevná skvrna a dělený rukopis- uvolněný malířský rukopis, převažující **krátké tahy nebo dotyky** štětce bez obrysových linií.
  - **malba je rychlá** ve snaze zachytit prchavou atmosféru okamžiku, snaha o vystižení celkového dojmu, v němž **zanikají popisné detaily**.
  - barva nanášená **v pastózních vrstvách (impasto)** a bez podmalby.
  - **barvy se nemíchají na paletě** - jsou kladené v čistých hodnotách a scelují se ve výslednou barevnost až ve vnímatelově oku.
  - popření lokální barevnosti – lokální barva je konvence, každý předmět se nám jeví v tónu, který vznikl jako **výsledek místní barvy, barvy okolí a atmosféry**.
  - **vyločení černé barvy** - šedé a tmavé tóny namíchané z komplementárních barev, především modré.
  - **zobrazování barevných reflexů** - odrazů barev, plného slunečního světla či vycházejícího a zapadajícího slunce, odrazů na odrazivých plochách, vybírali si zvláště krajiny s vodními plochami, kde jich bývá nejvíce.
  - **plenérová malba** - malba realizovaná ve volné přírodě, a to nejenom krajiny, ale i motivy městského žánru, figurální kompozice či portréty.

Malířství

- **předchůdci impresionismu**
  - **angličtí krajináři - John Constable a William Turner** - jako akvarelisté přenesli některé postupy této techniky, (uvolněný rukopis, transparentní překrývání barev a dělené skvrny čistých barevných tónů), i na malbu olejem a rozměrnější formáty pláten, pracovali již také v plenéru a zaměřovali svůj zájem na proměnlivé nálady krajiny vyvolané světlem a atmosférou
  - **barbizonská škola** - plenéristé barbizonské školy nahradili klasické komponování krajiny v ateliéru jejím studiem a zobrazováním přímo v plenéru, a to v podobě krajinného výseku s jeho typickou atmosférou a náladovostí; byli to například **Theodor Rousseau, François Daubigny**
  - **marinisté - Eugène Boudin a Johan Barthold Jongkind**, jejichž obrazy z normandského pobřeží ovlivnily jak rukopisem a námětem, tak užitím jasných barev a techniky „*impasto*“, jednoho z hlavních tvůrců nového směru C. Moneta
- **impresionisté** - za duchovního otce je samotnými impresionisty považován Edouard Manet, i když s impresionisty nikdy nevystavoval, jádro skupiny tvořili: Claude Monet, Camille Pissarro, Alfred Sisley, Auguste Renoir, Edgar Degas, Berthe Morisotová
  - **Edouard Manet** - považován za vůdce impresionistů, ačkoli nepřijal impresionistický názor (nevzdal se valérové malby ani černé a šedivé barvy), jeho díla jak v námětech a kompozici, tak ve způsobu malby představovala pro impresionisty vzor novátorství – **obrazy Snídaně v trávě** a Olympia - vyvolaly umělecký skandál nezvyklostí námětů,
  - na Salonu v roce 1863 byl odmítnut jeho obraz Snídaně v trávě spolu s mnoha dalšími díly (i obrazy impresionistů), vyvolalo to takovou bouři nevole mezi francouzskými umělci, že Napoleon III. umožnil v témže roce konání Salonu odmítnutých - přelomová výstava ukázala zásadní rozdíly mezi starým (akademickým) a novým uměním a iniciovala pořádání dalších výstav umělců včetně impresionistů, kteří neměli šanci uspět na oficiálním Salonu.
  - **Claude Monet** - hlavní představitel impresionismu, považován za hlavního tvůrce směru, protože rozvinul také impresionistickou metodu malby v plném zaměření na podání proměnlivosti věcí v měnlivé

atmosféře, opakováním stejného motivu v různém denním čase a za různých světelných podmínek se snažil podat „prchavý „ zrakový dojem

- maloval různé cykly obrazů s důrazem na atmosférické a světelné proměny krajiny (např. Rouenská katedrála, Kupky sena, Topoly, Lekniny).
- díla: **Lekniny a Dojem, východ slunce**
- učil se u realistického krajináře Eugena Boudina v Le Havru, který ho získal pro krajinomalbu, jeho vzory byli G. Courbet a E. Manet - pod jejich vlivem spojoval ve svých malbách realistické pozorování se studiem světla v plenéru
- **Alfréd Sisley** - studoval na Škole krásných umění v Paříži, kde se seznámil s Monetem a Renoirem, stal se členem impresionistické skupiny,
  - nejvýznamnější představitel klasického proudu impresionismu (technikou malby a návazností na krajinomalbu barbizonských mistrů a anglických krajinářů), věnoval se výlučně krajinomalbě, maloval pro svou tvorbu typická zákoutí řeky s vlečnými čluny, hromadami písku a chvějivými reflexy na vodní hladině (povodí Seiny, Il de France, okolí Fontainebleau a Moreta)
  - dílo: **Vrby na břehu Orvanne**
- **Camille Pissarro** - nejdůslednější představitel klasického impresionismu, nejstarší a nejhrolivější člen impresionistické skupiny
  - účastnil se všech výstav – jeho zásluhou s impresionisty vystavovali i příslušníci mladší generace (Gauguin, Seurat, Signac), zachycoval člověka pracujícího v přírodě.
  - dílo: **V zahradě**
- **Auguste Renoir** – jeden z předních zakladatelů francouzského impresionismu a zároveň geniální solitér, jenž podobně jako Edgar Degas nezůstal důsledným impresionistou, ale v návaznosti na své umělecké školení a vlastní malířský názor použil techniku imprese k nově pojatému figurálnímu
  - v mládí se učil malbě porcelánu a vějířů = sblížení s malbou rokoka, jeho smyslovost, senzualita mu byla blízká, studoval s Monetem a Sisleyem na Škole krásných umění v Paříži - společně s nimi začíná malovat krajinu v plenéru ve Fontainebleau.
  - společně s Monetem vypracovali novou impresionistickou malířskou metodu - rozkládání lokálního tónu na skvrny čistých barev, pozorování proměn osvětlení a atmosféry - **Tanec v Moulin de la Galette**
- **Berthe Morisotová** - do sedmdesátých let malovala pod Corotovými vlivem, pak na její tvorbu působil Manet (vzala si Manetova bratra Eugena), vystavovala s impresionisty, ale nepřevzala od nich spektrum barevných tónů, pracovala s velkými jemně harmonizovanými barevnými plochami
  - náměty jejich kompozic byly rodinné výjevy v interiéru nebo v přírodě – **Letní den**
- **Edgar Degas** – svým dílem patří do linie moderního figurálního realismu, v jehož rámci se snažil zachytit pohybovou a světelnou dynamiku prostředí divadla, baletu a dostihů – s impresionismem sdílel zájem o barvu a snahu o postižení okamžiku, nešlo mu o zachycení optického dojmu, ale o zachycení pohybu
  - on sám měl výhrady k pojmu impresionismus a dával přednost pojmu realismus, vynikl i jako portrétista a malíř ženských aktů, které ztvárňoval nejenom olejomalbou, ale i pastelem, kresbou a nejrozličnějšími grafickými technikami.
  - Díla: **Taneční třída**